

ПРОБЛЕМИ НА ИЗБОРА НА ПРОФЕСИЯ ОТ УЧЕНИЦИТЕ, ЗАВЪРШВАЩИ СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ

Вергилия Грънчарова

Occupation choice and adjustments to it are important and fateful moment in the life of everybody. They are changed in every society. With a view to this rapid development of our present we have decided to research the new dimensions of motives and the process of occupation choice and what kind of problems have they raised to pupils finished secondary-school. Essential problem by occupation choice is the lack of wish to participate in educational or out of-school forms of work.

Изборът на професия и нагласите към нея са важен и съдбоносен момент в живота на всеки човек. Те са търпели промени във всяко общество. Един от критериите при професионален избор е насочеността и устойчивостта на интересите. Когато у младежа при прехода от училището към живота се изградят стабилни интереси в определена област на знанието и практиката, това в определена степен определя правилния образователен и професионален избор. Това се постига, когато интересът е не само устойчив, но и действителен, активен (Павлов, Д., 2000).

В този сложен процес на взаимодействие между личност и професия се изгражда не само насочеността на отделната личност, но се изработва типична за дадената професионално-трудова дейност мотивация, социално-професионална позиция. Така в самата професионална дейност се формират интересите, изгражда се тяхната устойчивост и целенасоченост, стабилизируют се мотивите, осмисля се дейността. Всичко това допринася както за осъществяването на професионална цел, така и за формиране на личността (Мерджанова, Я., 2004).

Цел на настоящото изследване е да се провери какви нови измерения и същности приема процесът на избор на професия и свързаните с него мотиви. Друга цел е да се проверят какви проблеми пораждат те у учениците, завършващи средното си образование.

От целите произтичат и следните задачи:

1. Разработване на анкета,необходима за целите на изследването
2. Обработка на отговорите на анкетите по статистически параметри
3. Формулиране на изводи

Като метод за изследване бе използвана анкета в град Русе с всички дванадесетокласници от СОУ „Христо Ботев“ и ПГСАГ „Пеньо Пенев“.

Резултати

В СОУ „Христо Ботев“ основната част от учениците са постъпили още от 8 клас, така както е и в професионалната гимназия,но има и една малка част,които са постъпили в училището от 1, 3 и 4 клас. За тях то е основният извънсемеен фактор, обуславящ развитието им като личности, в това число и професионалното им ориентиране. Следователно въздействието на специфичната училищна среда върху основната част от постъпилите от 8 клас ученици от СОУ и ПГ започва в периода на пубертета и оказва влияние върху тяхното професионално ориентиране и самоопределяне, защото преди това те са претърпели различни влияния в предишните училища, където са учили.

Направената статистическа проверка на различията в разпределенията на отговорите относно предпочитанията на учениците към основните учебни предмети с непараметричния метод χ^2 . (Клаус-Ебнер, 1971) установи,че между отговорите на учениците от двете училища има значимо различие ($\chi^2= 71.20285$ при критична стойност на $\chi^2 = 15,507$). При среден бал за „Христо Ботев“ =4,08333333 и среден бал за ПГ= 1,826087 се констатира,че при учениците от общообразователното училище има по-висока степен на предпочитанията към отделните учебни предмети, което като цяло говори за по-сериозна мотивация за учене (Иванова, З., 1976).

Разликата при сравненията може да бъде обяснена с различните учебни предмети, които се изучават в двете училища, както и с това, че

Предпочитания към основните учебни предмети

